

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

**PROGRAMA POTPORE GOSPODARSTVIMA
ZBOG NARUŠENOG PROIZVODNOG
POTENCIJALA USLIJED PROVEDBE
NAREĐENIH MJERA SUZBIJANJA AFRIČKE
SVINJSKE KUGE**

Zagreb, studeni 2023. godine

1. UVOD

Pojava afričke svinjske kuge potvrđena je u Republici Hrvatskoj u populaciji domaćih svinja dana 26. lipnja 2023. godine Izvješćima Hrvatskog veterinarskog instituta broj V-7649/2023, Z-18676/2023 i Z-18673/2023 od 26. lipnja 2023. godine. Prvi slučaj afričke svinjske kuge u divljih svinja potvrđen je dana 5. srpnja 2023, godine na području Vukovarsko-srijemske županije, lovište XVI/102, Mašanaj, Izvješćem Hrvatskog veterinarskog instituta broj Z - 19736/2023.

Sukladno članku 36. stavka 5. Zakona o zdravlju životinja („Narodne novine“ broj 152/22 i 154/22) (u daljnjem tekstu: Zakon o zdravlju životinja), pri pojavi bolesti kategorije A odmah se određuju zone sukladno odredbama članka 64. Uredbe (EU) 2016/429 i odredbama Delegirane uredbe (EU) 2020/687. Na temelju članka 3. i 7. Provedbene uredbe komisije (EU) 2023/594 od 16. ožujka 2023. o utvrđivanju posebnih mjera za kontrolu afričke svinjske kuge i o stavljanju izvan snage Provedbene uredbe (EU) 2021/605 određene su zone ograničenja koje obuhvaćaju zonu zaštite i zonu nadziranja te zaraženo područje. Ministarstvo poljoprivrede donosi rješenje o određivanju zona ograničenja i zaraženog područja zbog izbijanja afričke svinjske kuge, uzimajući u obzir teritorijalni ustroj Republike Hrvatske. Ovisno o razvoju epidemiološke situacije, određuju se nove zone ograničenja i zaražena područja te se ažuriraju postojeća.

U zonama ograničenja i zaraženom području provode se mjere određene naredbom donesenom na temelju članka 36. stavka 6. i članka 40. Zakona o zdravlju životinja, a koje odgovarajuće primjenjuju subjekti, druge relevantne pravne ili fizičke osobe koje drže i/ili prevoze i/ili rukuju životinjama ili proizvodima životinjskog porijekla namijenjenima za prehranu ljudi, hranom za životinje i nusproizvodima životinjskog podrijetla koji nisu namijenjeni za prehranu ljudi, veterinari, ovlaštene veterinari, veterinarski inspektori, lovoovlaštenici i lovci.

Naredbom o mjerama kontrole za suzbijanje afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj između ostalog primarnim proizvođačima u propisanim slučajevima zabranjuje se držanje svinja u razdoblju do godine dana nakon potvrde afričke svinjske kuge na gospodarstvu.

Naređene mjere nužne su kako bi se suzbila afrička svinjska kuga, no istovremeno dovode do nemogućnosti poslovanja objekata u kojima je potvrđena afrička svinjska kuga. Posljedično primarni proizvođači u sektoru svinjogojstva nisu u mogućnosti baviti se proizvodnjom tijekom trajanja nemogućnosti držanja te nisu u mogućnosti ostvarivati ​​prihode od svinjogojske proizvodnje.

2. CILJ I OPRAVDANOST PROGRAMA

Cilj Programa je dodjela potpore za nadoknadu gubitka prihoda zbog naređenih mjera koje su na snazi zbog kontrole i suzbijanja afričke svinjske kuge sukladno relevantnim regulativama i mjerama kontrole bolesti, odnosno nemogućnosti držanja svinja.

Proizvođači svinja na čijem objektu nije moguće držati svinje nisu u mogućnosti ostvarivati ​​prihod. Zbog navedenih okolnosti potrebno je dodijeliti potporu navedenim proizvođačima svinja.

3. PRAVNA OSNOVA

Pravni temelj za donošenje ovoga Programa je:

- članak 39. Zakona o poljoprivredi („Narodne novine“, br. 118/18., 42/20., 127/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 52/21. i 152/22.).
- Uredba Komisije (EU) 2022/2472 od 14. prosinca 2022. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektorima poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 327/1, 21.12.2022.) (u daljnjem tekstu: Uredba o poljoprivrednom izuzeću)

Potpore dodijeljene kroz ovaj Program spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora i izuzete iz obveze prijave iz njegovog članka 108. stavka 3. s obzirom da ispunjavaju sve opće uvjete utvrđene u Poglavlju I. i sve posebne uvjete iz članka 26. točke 10 podtočke b) Uredbe o poljoprivrednom izuzeću.

4. MJERA U PROVEDBI PROGRAMA

U okviru ovoga Programa omogućit će se potpora za nadoknadu gubitka prihoda uslijed provedbe naređenih mjera za suzbijanje afričke svinjske kuge, odnosno nemogućnosti držanja svinja.

5. PRIHVATLJIVI KORISNICI

Prihvatljivi korisnici su mikro, mala i srednja poduzeća definirana člankom 2. Priloga 1. Uredbe o poljoprivrednom izuzeću koja uzgajaju rasplodne svinje i/ili proizvode tovne svinje. Svi korisnici moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

- upis u Upisnik poljoprivrednika ili Upisnik obiteljski poljoprivrednih gospodarstava,
- upis u Registar objekata (farmi),
- na objektu/objektima korisnika provedeno je usmrćivanje svinja ili uklanjanje svinja od trenutka potvrde afričke svinjske kuge u Republici Hrvatskoj temeljem zapisnika inspektora Državnog inspektorata Republike Hrvatske.

6. IZNOS POTPORE

Iznos potpore utvrđuje se na način da se na temelju broja usmrćenih i/ili uklonjenih svinja procijeni prosječni proizvodni potencijal gospodarstva, odnosno iskaže gubitak zbog nemogućnosti proizvodnje.

Proizvodni potencijal utvrđuje se prema broju usmrćenih rasplodnih svinja te prema broju usmrćenih tovljenika na gospodarstvu.

Iznos gubitka temeljem broja rasplodnih svinja na gospodarstvu utvrđuje se na način da se broj grla množi sa jediničnim iznosom od 2,18 eura i brojem dana nemogućnosti držanja svinja na gospodarstvu.

Iznos gubitka temeljem broja tovljenika na gospodarstvu utvrđuje se na način da se broj grla množi iznosom od 0,36 eura i brojem dana nemogućnosti držanja svinja na gospodarstvu.

Jedinični iznosi od 2,18 eura za rasplodne svinje te 0,36 eura za tovnne svinje za utvrđen je temeljem modela kalkulacija u svinjogojstvu Uprave za stručnu podršku razvoju poljoprivrede Ministarstva poljoprivrede, a temeljem prosječnih cijena prasadi na europskom tržištu u trećem kvartalu 2023. godine prema podacima Glavne uprave za poljoprivredu i ruralni razvoj (DG AGRI) te prosječnih cijena tovnih svinja u trećem kvartalu 2023. godine prema podacima Tržišno informacijskog sustava u poljoprivredi (U daljnjem tekstu: TISUP). U kalkulacijama su korištene prosječne veleprodajne cijene stočne hrane u trećem kvartalu 2023. godine te prosječne otkupne cijene žitarica u prvih 9 mjeseci 2023. godine prema podacima TISUP-a.

Godišnje pokriće varijabilnih troškova u proizvodnji prasadi (kategorija rasplodne svinje) koji iznosi 796,61 eura (viša cijena) dijeli se s brojem 365 te se dobije dnevno pokriće varijabilnih troškova po rasplodnoj svinji, odnosno jedinični iznos.

Godišnje pokriće varijabilnih troškova u proizvodnji tovnih svinja iznosi 44,08 eura (viša cijena) po jednom tovljeniku u jednom proizvodnom ciklusu. Obzirom da se prema modelu kalkulacija u svinjogojstvu u jednoj godini u proizvodnji tovnih svinja odviju 3,02 proizvodna ciklusa pokriće varijabilnih troškova po tovnom mjestu godišnje iznosi 133,12 eura. Godišnje pokriće varijabilnih troškova dijeli se s brojem 365 te se dobije dnevno pokriće varijabilnih troškova po tovljeniku, odnosno jedinični iznos.

7. OBLIK I NAČIN DODJELE POTPORE

Potpore se dodjeljuje u obliku izravnih bespovratnih sredstava, iznos potpore ne može premašiti 100% prihvatljivih troškova. Svi iznosi potpore moraju biti bruto iznosi, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova. Potpora se u cijelosti financira iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

Na temelju dostavljene dokumentacije, podataka iz dostupnih registara i za ovu svrhu zatraženih podataka iz drugih registara obavlja se administrativna obrada zahtjeva za potporu.

8. FINANCIJSKA SREDSTVA ZA PROVEDBU PROGRAMA

Financijska sredstva za provedbu Programa iznose 5.000.000,00 eura. Iznos od 1.000.000,00 eura osiguran je u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu unutar razdjela 060 Ministarstva poljoprivrede, dok se preostali iznos od 4.000.000,00 eura osigurava u Državnom proračunu za 2024. godinu u okviru limita ukupnih rashoda za razdjel 060 Ministarstva poljoprivrede.

9. PRAVILA O DODJELI POTPORE

Potpore iz ovog Programa ne mogu se zbrajati sa bilo kojom drugom potporom za iste prihvatljive troškove.

Prema ovom Programu ne mogu se dodijeliti potpore:

- poduzetnicima koji podliježu neizvršenom nalogu za povrat sredstava na temelju prethodne odluke Europske komisije kojom se potpora ocjenjuje nezakonitom i nespojivom s unutarnjim tržištem,

- poduzetnicima u teškoćama, izuzev u slučaju kada su iste uzrokovane pojavom afričke svinjske kuge

- proizvođačima koji ne udovoljavaju propisanim obvezama vezano uz prevenciju i kontrolu afričke svinjske kuge

Iznos potpore za 2023. godinu poduzetnicima koji imaju ugovorenu policu osiguranja životinja čiji je predmet nadoknada izgubljenog prihoda u 2023. godini uzrokovanog usmrćivanjem ili uginućem svinja umanjuje se za iznos nadoknade temeljem police osiguranja.

U slučaju uslužnog tova utvrđenog temeljem zapisnika veterinarskog inspektora, prihvatljivom korisniku ne može se isplatiti više od 25% utvrđenog iznosa gubitka.

10. PROVEDBA I KONTROLA PROVEDBE PROGRAMA

Ministarstvo poljoprivrede odgovorno je za izradu i upravljanje ovim Programom. Program se primjenjuje na cijelom području Republike Hrvatske. Program će se provoditi u 2023. i 2024. godini.

Provedba ovog Programa propisat će se Pravilnikom, a provodit će ga Agencija za plaćanja u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju. Pravilnikom će se propisati detaljni uvjeti prihvatljivosti te potrebni dokazi o ispunjavanju uvjeta prihvatljivosti, razdoblje i način podnošenja zahtjeva za potporu, administrativna kontrola, isplata i povrat sredstava.

Nakon proteka razdoblja od 12 mjeseci od dodjele ukupnog iznosa potpore korisnik potpore dužan je obnoviti svinjogojsku proizvodnju minimalno do razine na kojoj je bila prije nastanka štete odnosno uginuća i/ili provedbe usmrćivanja svinja. Ukoliko korisnik ne obnovi svinjogojsku proizvodnju dužan je povećati postojeću drugu stočarsku proizvodnju ili započeti novu stočarsku proizvodnju minimalno za broj uvjetnih grla druge stoke koji je sukladan broju uvjetnih grla svinja koje je držao prije nastanka štete.

Nakon proteka razdoblja od 12 mjeseci od dodjele potpore korisnik potpore dužan je držati životinje na odgovarajući način u odnosu na biosigurnosne mjere.